

Sturm R. Childhood Obesity – What We Can Learn From Existing Data on Societal Trends? // Preventing Chronic Disease. – 2005. – Vol. 2, №1. – P. 12.

РЕЗЮМЕ

О.А. Пташенчук, А.И. Сергиенко. Проблема избыточного веса детей дошкольного возраста.

Статья посвящена изучению избыточного веса детей дошкольного возраста. В результате исследований определен индекс массы тела в 302 детей возрастом от 1 до 6 лет. Избыточный вес и ожирение дошкольников диагностировался с помощью перцентильных таблиц. Установлено, что 8% детей дошкольного возраста имеют ожирение, а 12,6% - избыточную массу, что отвечает общеукраинским показателям. Существенных половых отличий у дошкольников за уровнем индекса массы тела не наблюдается.

Ключевые слова: ожирение, избыточная масса, дошкольный возраст.

SUMMARY

O.O. Ptashenchuk, A.I. Sergeenko The overweight problem of preschool children

The article is focused on the actual problem of today – overweight of children, in particular preschool age. 302 children of preschool age, from them 147 boys and 155 girls were inspected. The median age was $4 \pm 1,04$ years. Using the certain rates of growth and body mass of all children body mass index was calculated. Overweight and obesity of preschool children were diagnosed with the help of percentile tables. Discovered that 8% of preschool children are obese, and 12,6% – overweight, which meets the general Ukrainian indicators. There were no significant sexual differences in preschool children of the level of body mass index observed.

Key words: overweight, obesity, preschool children.

УДК 618.14-006:612-055.2 (477.52)

О.О. Тимакова

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА РАК ШИЙКИ МАТКИ СЕРЕД ЖІНОЧОГО НАСЕЛЕННЯ У СУМСЬКОМУ РЕГІОНІ

Проведений епідеміологічний аналіз захворюваності жінок Сумського регіону на онкологічні захворювання залежно від віку та адміністративного району проживання за період з 2000 по 2009 роки. Виявлено, що в останні роки спостерігається поступове зростання захворюваності жінок на злоякісні пухлини репродуктивної системи у Сумській області, як і в Україні в цілому.

Ключові слова: злоякісні пухлини, репродуктивна система, рак шийки матки.

Постановка проблеми. В наш час онкологічні захворювання являються однією з найскладніших медико-біологічних проблем у світі. Тому вивчення епідеміології злоякісних пухлин - пріоритетний напрям в фізіології та медицині. Серед причин смертності мешканців планети злоякісні пухлини займають друге місце після серцево-судинних хвороб. За прогнозами ВООЗ, захворюваність і смертність від онкологічних хвороб у світі значно зросте до 2020 року і може досягти 20 млн. нових випадків, а кількість зареєстрованих смертей – до 12 млн. Людство платить високу ціну в зв'язку з широким розповсюдженням раку шийки матки. Згідно прогнозам ВООЗ кількість смертей від цервікального раку в 2015 році зросте до 320 тис., а в 2030 році - до 435 тис. Оскільки у високорозвинених країнах спостерігається тенденція до

сповільнення захворюваності і смертей від цієї патології (через профілактику, ранню діагностику та лікування), то основний приріст припадає на інші країни, зокрема, на Україну. В Україні саме рак шийки матки, а не серцево-судинна патологія чи СНІД є основною причиною смертності серед жінок репродуктивного віку. У 2008 році захворюваність на рак шийки матки в Україні складала 19,8 на 100 тис. населення [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7]. Варто зазначити, що для об'єктивного прогнозування стану захворюваності на рак шийки матки (РШМ) й смертності жінок необхідне моніторування цих показників у різних регіонах України з урахуванням екологічної ситуації, інтенсивності мутагенного забруднення довкілля.

Мета дослідження. Метою даної роботи є вивчення географічних особливостей захворюваності на рак шийки матки серед жіночого населення в Сумському регіоні, а також визначення районів з відносно високими і низькими показниками цієї форми патології за період з 2000 до 2009 року. Реалізація мети дослідження полягає у виконанні наступних завдань: провести аналіз показників захворюваності на РШМ серед жінок Сумщини в порівнянні з показниками в Україні; проаналізувати співвідношення у жінок злоякісних пухлин репродуктивної системи за їх локалізаціями; порівняти захворюваність на РШМ жінок різних вікових груп.

Результати та їх обговорення. Дослідження ґрунтуються на персоніфіко-ваних даних канцер-реєстру Сумської області (код С-51-С-58) згідно з МКХ-10-переглядом та даних цитологічного відділу клініко-діагностичної лабораторії Сумського обласного клінічного онкологічного диспансеру отриманих при цитологічному дослідженні препаратів після проходження профілактичного огляду жінок різних вікових груп упродовж 10-ти останніх років. У Сумській області, як і в цілому в Україні, визначається постійний ріст захворюваності на злоякісні пухлини репродуктивної системи жінок та, зокрема, на рак шийки матки. Проведений аналіз співвідношення злоякісних пухлин репродуктивної системи жінок за їх локалізацією показав, що на першому місці знаходиться рак яєчників, рак шийки матки - на другому місці (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл злоякісних захворювань за їх локалізаціями серед жінок Сумської області за 2000-2009 роки (за даними канцер-реєстру)

	злоякісні захворювання статевих органів у жіночого населення	рак вульви	рак шийки матки	рак яєчників	рак тіла матки	рак маткової труби	рак плаценти
Число хворих за 10- років	4084	180	1119	1664	1034	34	14
Питома вага в %	100	4,41	27,40	40,74	25,32	0,83	0,34

З метою з'ясування епідеміології злоякісних пухлин репродуктивної системи жінок, зокрема, раку шийки матки порівнювалась частота захворюваності в Сумському регіоні та в Україні в цілому за 10-річний період (табл. 2). Цей показник за досліджуваний період зазнає незначних коливань у

Сумській області від 14,1 у 2000 р. до 18,6 випадків на 100 тис. населення у 2008 р. В Україні кількість хворих жінок на рак шийки матки в досліджуваний період коливається від 17,8 у 2000 р. до 19,8 випадків на 100 тис. населення у 2008 р.

Таблиця 2

Захворюваність на рак шийки матки серед жіночого населення Сумського регіону та України за 2000-2009 роки на 100 тис. населення

Рік дослідження	Сумська область	Україна
2000	14,1	17,8
2001	15,3	18,2
2002	15,9	18,5
2003	16,1	19,1
2004	15,5	18,7
2005	16,3	18,4
2006	16,7	18,9
2007	17,7	19,6
2008	18,6	19,8
2009	18,3	-

Таким чином, кількість хворих жінок (на 100 тис. населення) на рак шийки матки у Сумському регіоні в порівнянні з відповідними показниками в Україні менша, але темпи росту захворюваності жінок на дану патологію в Сумському регіоні останнім часом вищі, ніж в Україні в цілому.

Порівняльний аналіз частоти раку шийки матки у жіночого населення в районах Сумської області за 2000 – 2009 роки, дозволив встановити певні закономірності розподілу досліджуваної патології (табл. 3). Серед всіх районів Сумської області найбільша кількість хворих жінок на рак шийки матки в Глухівському, Конотопському, Шосткінському. Найменша кількість спостерігається в Буринському, Липоводолинському, Ямпільському районах.

Як відомо захворюваність та смертність від онкологічних хвороб залежить від віку людини, збільшуючись в похилому віці [8]. Тому наступним етапом нашої роботи був аналіз захворюваності жінок на рак шийки матки різних вікових груп у Сумській області за 2000-2009 роки. Ці дані представлені в табл. 4. Найбільша кількість жінок хворих на рак спостерігається у віці від 45 до 64 років. Пік захворюваності у жінок віком 45-54 рр., за даними різних досліджень, припадає в середньому на 55 років. Це період менопаузи у жінок, коли характерні порушення репродуктивного та

Таблиця 3

Питома вага захворюваності на рак шийки матки у жінок з адміністративних районів Сумської області за 2000 - 2009 роки від загальної кількості обстежених

№	Райони	Число хворих за 10-років	Питома вага в %
1	Білопільський	74	10,85
2	Буринський	9	1,32
3	В.-Писарівський	14	2,05

4	Глухівський	81	11,88
5	Конотопський	84	12,32
6	Краснопільський	46	6,74
7	Кролевецький	53	7,77
8	Лебединський	18	2,64
9	Л.-Долинський	7	1,03
10	Недригайлівський	32	4,69
11	Охтирський	30	4,40
12	Путивльський	29	4,25
13	Роменський	69	10,12
14	С.-Будський	21	3,08
15	Сумський	22	3,23
16	Тростянецький	20	2,93
17	Шосткінський	72	10,56
18	Ямпільський	18	2,64
	Усього	682	100

Таблиця 4

Питома вага захворюваності на рак шийки матки серед жінок різних вікових груп Сумської області за 2000 - 2009 роки

	вік жінок	Число хворих за 10-років	Питома вага в %
1	0-44	277	24,75
2	45-64	515	46,02
3	65-84	296	26,45
4	85- більше	7	0,63
5	Усього	1119	100

енергетичного гомеостазу, відносна або абсолютна гіперестрогенія, порушення жирового та вуглеводного обміну. Комплекс цих патогенетичних особливостей обумовлює віковий пік захворюваності. Найменша кількість хворих жінок у віці 85 років та більше.

Отримані дані можна пояснити з позиції мультифакторної патології, до якої належить рак шийки матки. Нині відомо, що на виникнення його впливають такі групи факторів: середовищні, генетичні. Кожний з цих факторів має вплив на формування і перебіг раку шийки матки.

Оскільки всі райони Сумської області розрізняються між собою за географічними й кліматичними умовами, фізичними та хімічними чинниками промислових викидів та автотранспорту, можна припустити, що ці екзогенні фактори доквілля відіграють більшу роль у людей зрілого та літнього віку. Накопичення мутацій і зниження репараційної здатності ДНК сприяють канцерогенезу і у спадково обтяжених, і у необтяжених осіб.

У молодому віці екзогенні фактори відіграють меншу роль, ніж у старшому, на перший план виходить генетична схильність до раку шийки матки.

Тому вивчення частоти захворюваності на рак шийки матки серед жінок різних вікових груп дозволяє оцінити внесок цих факторів у розвиток цього захворювання. Для профілактики, своєчасного виявлення та ранньої діагностики цієї патології необхідно проводити подібні дослідження у різних регіонах України.

Для поліпшення роботи в цій галузі та розв'язання цієї проблеми урядом України були прийняті відповідні постанови:

1. № 503 від 28.12.2003р. «Про удосконалення амбулаторної акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні».
2. №677 від 21.12.2004р. «Про затвердження галузевої програми «Скринінг патології шийки матки» на 2005-2010 роки».

Порівнюючи райони Сумської області між собою за відповідний період спостерігаємо, що у 2004 р., 2005р. та 2008р. відбувається максимальні виявлення патологічних процесів шийки матки. Це можна зв'язати з виконанням прийнятих Постанов МОЗ України. Зокрема, покращився контроль якості за роботою спеціалістів з метою удосконалення гінекологічної та цитологічної служб були проведені масові консультативно - методичні виїзди спеціалістів в районні лікарні.

Варто зазначити, що вивчення показників захворюваності на рак шийки матки серед жінок різних вікових груп в районах Сумської області дозволяє оцінити внесок екологічної ситуації, інтенсивності мутагенного забруднення довкілля у розвиток цієї патології.

Якщо порівняти результати аналізів захворюваності жіночого населення на рак шийки матки в Сумській області з 2000-2009 роки, можна виявити тенденцію, щодо кількість захворювань поступово та стабільно зростає про що свідчать дані дослідження.

Тому для профілактики, своєчасного виявлення та ранньої діагностики цього онкологічного захворювання необхідно проводити подібні епідеміологічні дослідження у різних регіонах України з виявлення факторів, які збільшують ризик виникнення раку шийки матки та факторів які його знижують.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Болгова Л.С. Туганова Т.И. Цитологический скрининг рака шейки матки. Пособие для врачей. – К., 2007. – С. 148.
2. Жилка Н.Я. Стан онкологінекологічної допомоги в Україні. Проблеми. Вплив на демографічну ситуацію // Мат. науч.-практ. конф. “Цитологический скрининг рака шейки матки”. – Киев, 2007. – Ч. 2. – С. 24-27.
3. Кезик В. Скрининг рака шейки матки // Практическая онкология. – 2009. – №2. – Т. 10. – С. 59-61.
4. Онкология 2000. II съезд онкологов стран СНГ // Онкология. – 2000. – Т. 2. – №4. – С. 295-296.
5. Роговская С.И. Папилломавирусная инфекция гениталий: роль интерферонов в патогенезе и лечении // Гинекология. – 2003. – Т. 5. – №5. – Режим доступа до журн.: http://old.consilium-medicum.com/media/gynecology/03_05/195.shtml.
6. Чехун В.Ф. Воспаление и рак // Онкология. – 2009. – Т. 11. – №4. – С. 244-245.
7. Чехун В.Ф. Нанотехнології в онкології: від теорії до молекулярної візуалізації та керованої терапії //

Онкологія . – 2008. – Т. 10. – №4. – С. 414-419. 8. Бохман Я.В. Руководство по онкогинекологии. – М.: Медицина, 1989. – 464 с.

РЕЗЮМЕ

Е.А. Тимакова. Исследования заболеваемости на рак шейки матки среди женского населения в Сумском регионе.

Проведен епидемиологический анализ заболеваемости женщин Сумского региона на онкологические заболевания в зависимости от возраста и административного района проживания за период с 2000 по 2009 годы. Обнаружено, что в последние годы наблюдается постепенный рост заболеваемости женщин на злокачественные опухоли репродуктивной системы в Сумской области, как и в Украине в целом.

Ключевые слова: злокачественные опухоли, репродуктивная система, рак шейки матки.

SUMMARY

O.O. Tymakova. Case rate research on a cancer of a neck of a uterus among the female population in the Sumy region.

The epidemiological analysis of a case rate of women of the Sumy region on oncologic diseases depending on age and administrative district of residing from 2000 for 2009 has been carried out. It is revealed that last years gradual growth of a case rate of women on malignant tumours of genesial system in the Sumy area, as well as in Ukraine as a whole is observed.

Key words: malignant tumours, genesial system, cancer colli uteri.

УДК 616.379–008.64:616–031.8

В.М. Горяник

ПОШИРЕНІСТЬ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ І ТИПУ СЕРЕД РОДИЧІВ ХВОРИХ ШОСТКІНСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

За допомогою клініко-генеалогічного методу досліджено поширеність ЦД у сім'ях 83 пробандів з ЦД І типу. Встановлено, що випадки ЦД І типу у родинах хворих є здебільшого спорадичними. Основними факторами ризику розвитку хвороби є дія психічного стресу, та інфекційні захворювання. У родичів пробандів з ЦД І типу по материнській лінії спостерігаються пізні форми ЦД, а у матерів пробандів – ознаки мікроангіопатії діабетичного типу, що може бути маркерною ознакою спадкової схильності до ЦД.

Ключові слова: клініко-генеалогічний метод, поширеність ЦД І типу у сім'ях пробандів.

Вступ. В Україні станом на 1.01.2010 р. налічується більше 1 048 375 хворих на цукровий діабет (ЦД) (понад 2% населення), що становить 2242,6 випадків на 100 тис. населення, з них близько 8 тисяч дітей до 18 років. Крім того, на одного хворого з виявленим ЦД припадає 3–4 хворих з недіагностованою хворобою. Щорічний приріст показників поширеності ЦД в Україні у 2009 р. склав 4,1%, захворюваність населення країни на ЦД порівняно з 1993 р. зросла майже на 50%, причому переважно за рахунок виникнення ЦД 2 типу, для якого характерним є порушення вуглеводного обміну з прогресуючим наростанням рівня глюкози в крові і глюкозурія. Щодо захворюваності на ЦД по регіонах, то найвищою вона є у м. Києві та Київській області, а також у Донецькій області. З одного боку це є результатом кращого діагностування хвороби у цих регіонах, з іншого – вплив несприятливих